COVID-19 EERSTE LIJN BAROMETER

Weekrapport huisartspraktijken, CRA's, triageposten
21/05/2020 – 27/05/2020

Eerstelijnszorgverleners vormen de frontlinie in de strijd tegen het coronavirus. Een **consortium** van academische centra, koepels van beroepsorganisaties waaronder Domus Medica en het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn werkten in ijltempo en in samenwerking met enkele start-ups een monitoringsysteem uit om de druk op de eerstelijnszorg in kaart te brengen. Zo moet sneller duidelijk worden waar er problemen opduiken in de eerstelijnszorg om vervolgens gerichte oplossingen te kunnen aanbieden. Ze werken hiervoor samen met de diensten van de Vlaamse en Federale overheid.

Meer info over het project vindt u op https://www.vivel.be/covid19monitoring/project/

Executive summary weekrapport 1
Algemene informatie over de barometer 1
Bereik van de barometer in de afgelopen week 1
Huisartsen, CRA's en triageposten in de afgelopen week 3
Achtergrondinformatie 6

Executive summary weekrapport

- De grootste werkdruk ligt nog steeds bij de CRA's waar meer dan de helft aangeeft dat hun werkdruk (sterk) verhoogd is ten opzichte van de normale omstandigheden.
- Bij de triageposten zijn er vooral nog problemen met de toelevering van het testmateriaal en stellen ze zich vragen over de financiële consequenties van de uitbetalingen.

Algemene informatie over de barometer

De COVID-19 eerste lijn barometer werd op 19 maart voor het eerst gelanceerd voor de huisartsen. Sindsdien zijn er nog verschillende beroepsgroepen bijgekomen en is de vragenlijst in heel België al meer dan 45 000 keer ingevuld door de verschillende zorgverleners.

De huisartsen lopen al het langst en hier hebben we al 3 509 unieke praktijken kunnen bereiken. Deze praktijken vertegenwoordigen ongeveer 8 800 unieke artsen.

Bereik van de CoViD-19 eerste lijn barometer

Huisartsen	Praktijken	Woon- en zorgcentra	Apothekers	Triageposten	Vroedvrouwen
8 810	**3 509**	**935**	**1 098**	**237**	**315**

Bereik van de barometer in de afgelopen week

De rapporten op vrijdag handelen telkens over de formulieren die verwerkt werden in de afgelopen week. In de **periode van 21/05/2020 tem 27/05/2020** hebben we bijna 1 100 ingevulde vragenlijsten ontvangen over heel België. 78% van de antwoorden kwamen van Vlaanderen, 14% van Wallonië en 8% van Brussel.

Vlaanderen	Wallonië	Brussel
78%	**14%**	**8%**

In Vlaanderen waren deze week 10% van de huisartsen en 15% van de CRA's vertegenwoordigd in de formulieren. Voor de apotheken en vroedvrouwen was dit respectievelijk 0.5% en 1%.

De triageposten kunnen dagelijks rapporteren (7x), de huisartsen en de CRA's enkel de weekdagen (5x) en de andere beroepsgroepen op maandag en woensdag (2x). In de laatste 7 dagen werden in totaal ongeveer 800 formulieren ingevuld voor alle beroepsgroepen in Vlaanderen samen. Bij de huisartsen worden de formulieren per praktijk ingevuld. Hier zien we dat huisartsen gemiddeld 1,7 keer en de CRA's gemiddeld 1,6 keer per week rapporteren. Voor de triageposten ligt dit op 1,9 dagen op zeven. De apothekers en de vroedvrouwen rapporteren beiden gemiddeld net meer dan eenmaal per week.

Bereik CoViD19 eerste lijn barometer afgelopen week in Vlaanderen[1]

	Huisartsen	Woon- en zorgcentra	Apothekers	Triageposten	Vroedvrouwen
Percentage antwoorden per beroepsgroep	10%	15%	0%		1%
Aantal bereikte deelnemers	750	119	5	32	8
Gemiddeld aantal antwoorden per week	1,7	1,6	1,0	1,9	1,1

[1] De totale cijfers voor de beroepsgroepen in Vlaanderen zijn de volgende: 7.184 actieve huisartsen, 819 CRA's, 2.538 apotheken (per apotheek, niet apotheker) en 676 eerstelijnsvroedvrouwen. De triageposten fluctueren te snel en hiervan werd geen percentage berekend.

Huisartsen, CRA's en triageposten in de afgelopen week

Voor de verdere analyses in dit rapport vertrekken we voor elke praktijk van het laatste formulier dat in de periode van 21/05/2020 – 27/05/2020 ingevuld werd.

Consultaties & doorverwijzingen

Huisartsen doen zowel fysieke als telefonische consultaties. Tijdens iedere consultatie kunnen ze ook beslissen om de patiënt door te verwijzen naar een triagepost of spoed. Bij de huisartsen zijn er deze week geen grote wijzingen (zie Figuur 1). Het aandeel fysieke consultaties stijgt tot net boven de 50%. Het aantal doorverwijzingen naar triage (1,8%) en spoed (0,2%) blijft relatief gelijk (zie Figuur 2).

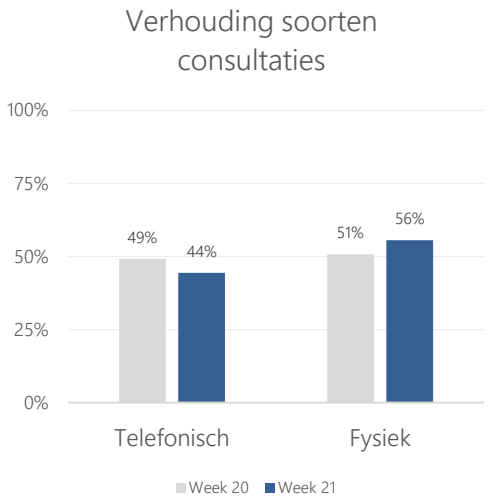

Figuur 1: Verhouding van soorten consultaties bij de huisartsen in Vlaanderen

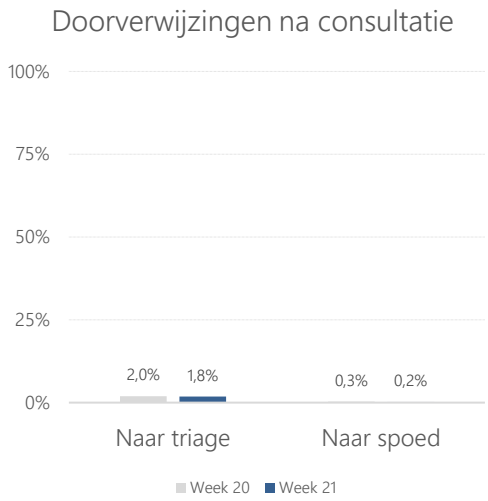

Figuur 2: Doorverwijzingen naar triageposten en spoed na consultaties bij de huisartsen in Vlaanderen

Bij de triageposten zien we net een lichte stijging van het aandeel telefonische contacten, maar ook hier zijn er geen grondige veranderingen (zie Figuur 3). De doorverwijzingen naar spoed blijven relatief constant op 1,0% (zie Figuur 4).

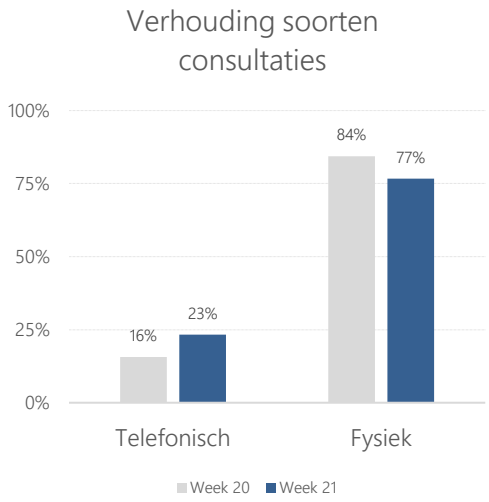

Figuur 3: Verhouding van soorten consultaties in de triageposten in Vlaanderen

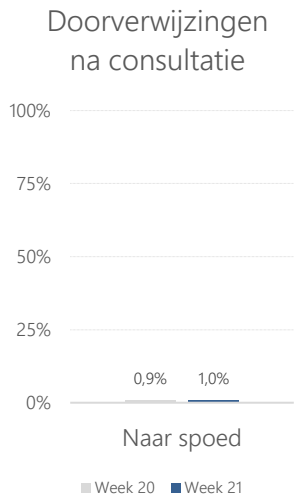

Figuur 4: Doorverwijzingen naar spoed na consultaties in de triageposten in Vlaanderen

Luchtwegklachten

Globaal genomen waren 10% van de telefonische en fysieke consultaties deze week gewijd aan luchtwegklachten (zie Figuur 5). Dit is een terug een kleine daling ten opzichte van de 12% van vorige week. Dit lijkt voorlopig dus niet te wijzen op een heropflakkering. Het percentage aan luchtwegklachten ligt een stuk hoger dan het percentage dat doorverwezen wordt naar een triagepost of spoed. Dit is te verklaren door het feit dat ook patiënten met lichte luchtwegklachten naar de huisarts bellen.

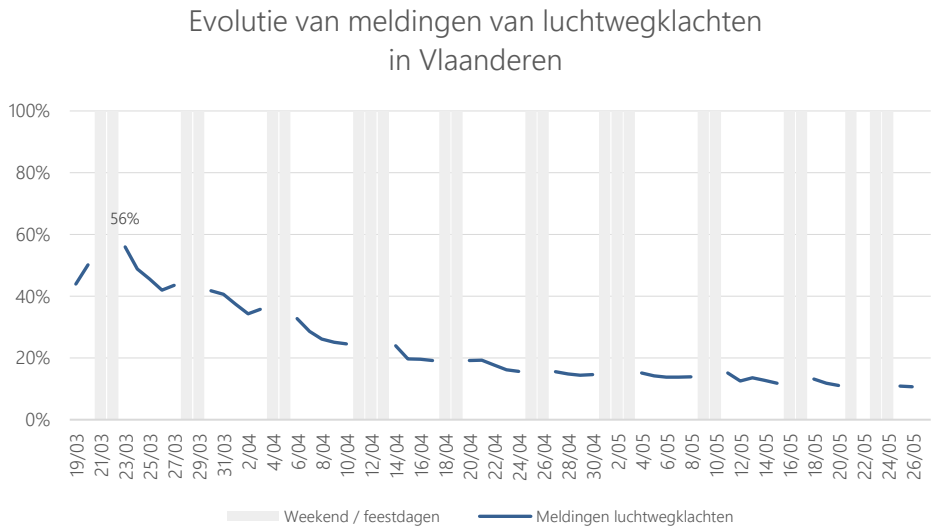

Figuur 5: Aantal gevallen waarin luchtwegklachten gemeld worden bij huisartsen

Deze week zien we dat de percentages in alle provincies dalen (zie figuur 6). Ook lokaal lijkt er dus voorlopig niets aan de hand te zijn.

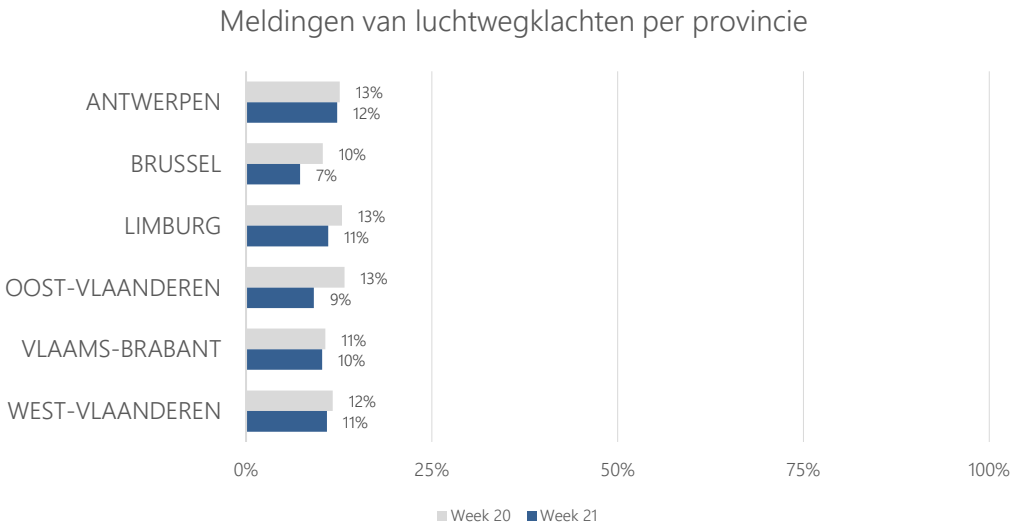

Figuur 6 Aantal gevallen waarin luchtwegklachten gemeld worden bij huisartsen per provincie

Belasting huisartsen, CRA's en triageposten

Ten opzichte van vorige week zien we geen grote veranderingen bij de huisartsen en de CRA's. Enkel bij de triageposten geeft deze week een iets groter deel aan hulp nodig te hebben. Uit de commentaren blijkt dat dit vooral gaat over problemen met de toelevering van het testmateriaal, maar ook dat veel triageposten zich nog vragen stellen over de financiële consequenties van de uitbetalingen. Toch ligt bij elke beroepsgroep het aandeel waar alles ok is boven de 80% (zie Figuur 7).

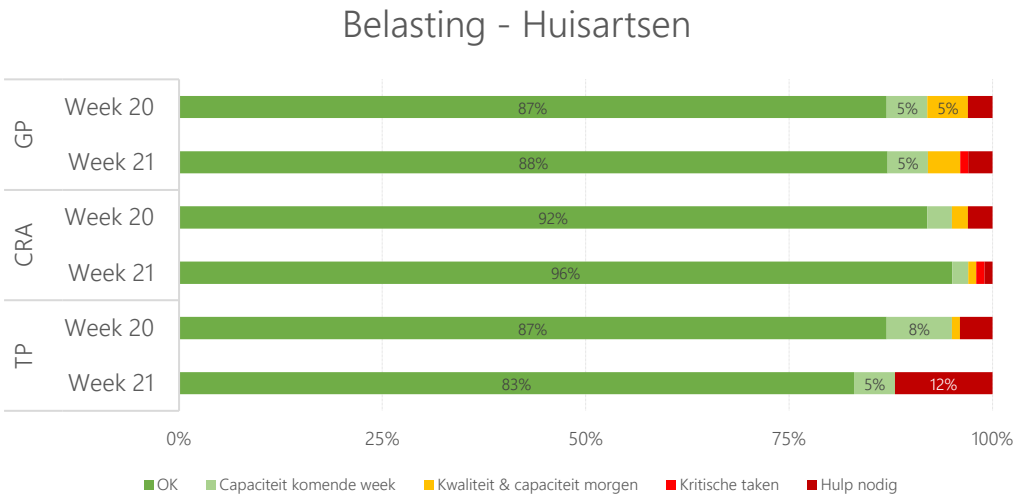

Figuur 7: Procentuele verdeling van de verschillende soorten werkbelasting bij de huisartsen

Werkdruk huisartsen, CRA's en triageposten

Bij de werkdruk zien we minder opvallende veranderingen dan bij de belasting (zie Figuur 7). De werkdruk verandert niet noemenswaardig ten opzichte van de vorige week, zowel voor de huisartsen als de CRA's en de triageposten.

De vraag naar hulp bij de triageposten vertaalt zich maar voor een deel naar de werkdruk. Dit lijkt erop te wijzen dat hier inderdaad eerder de materiaalproblemen en financiële en emotionele druk een rol spelen. De werkdruk bij de CRA's blijft toch nog steeds bij een heel aantal woonzorgcentra een probleem.

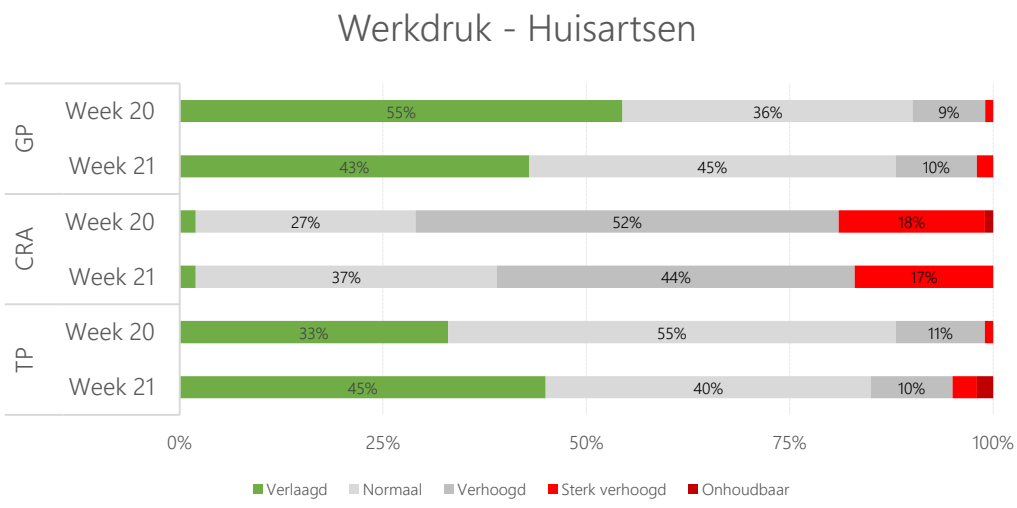

Figuur 8: Overzicht van de melding van werkdruk door de huisartsen

Achtergrondinformatie

Wat met mijn ingevulde resultaten?

Alle resultaten worden verschillende keren per week doorgestuurd naar alle betrokken partijen. De bedoeling is om kort op de bal te spelen door alle actoren in de zorgverlening de meest accurate cijfers te geven.

Concreet betekent dit dat de gedetailleerde rapporten van dokters, CRA's en triageposten dagelijks verstuurd worden naar alle kringvoorzitters van de huisartsen. Tweemaal per week worden gelijkaardige rapporten voor de andere beroepsgroepen ook verstuurd naar de kringen van de vroedvrouwen en apothekers.

Tweemaal per week krijgen ook de eerstelijnszones een overkoepelend rapport voor verschillende beroepsgroepen, inclusief de gedetailleerde commentaren en contactgegevens. Deze rapporten combineren de data van alle beroepsgroepen in één overzicht en kunnen gebruikt worden om lokaal gecoördineerde acties te ondernemen.

We hebben ondertussen al veel positieve verhalen gehoord van de mensen die deze rapporten gebruiken om lokaal maatregelen te nemen. Verder worden deze gegevens ook gebruikt om de evolutie van de epidemie in de eerste lijn op te volgen. Het is dus van groot belang dat deze vragenlijsten over heel België consistent ingevuld worden.

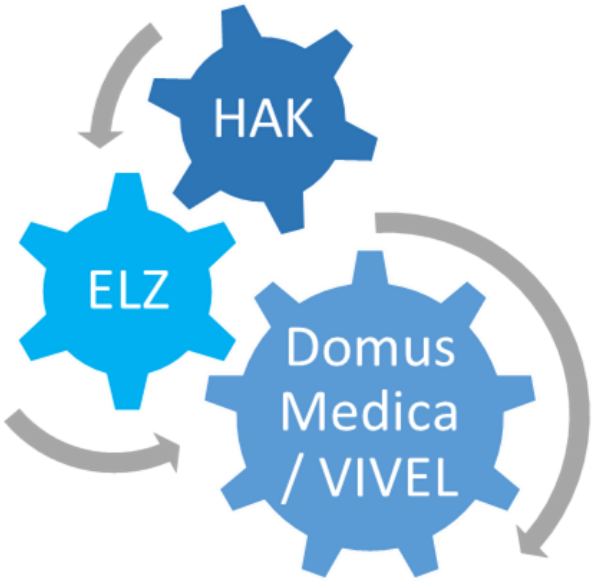

Waar nodig kan de kringbestuurder de ELZ coördinator van de zone waarbinnen de praktijk of instantie gelegen is contacteren en als hulpbron aanspreken. Samen zoeken ze naar lokale oplossingen, eventueel over de sectoren heen binnen de eerstelijnszone.
Alle betrokken actoren kunnen inspiratie opdoen, samenwerken en ervaringen delen via het VIVEL digitaal communicatieplatform VIVEL Verbindt. Thema's zijn o.a. triage-posten, schakelzorgcentra, ondersteuning eerstelijnszorgverstrekkers, samenwerking eerste-tweede lijn …
Blijkt dit onvoldoende, dan kan de eerstelijns- zonecoördinator dit signaleren aan VIVEL via info@vivel.be. VIVEL staat in nauw contact met Domus Medica en andere beroepsorganisaties.

Hoe moet je de rapporten interpreteren?

De rapporten die de kringbestuurder kan raadplegen worden uitgelegd in deze handige instructievideo.

Wat met inhoudelijke vragen?

Zowel de beroepsorganisaties als de eerstelijnszones gaan met de informatie uit de vragenlijsten aan de slag. Het team van Domus Medica tracht sinds het einde van de krokusvakantie vragen over COVID-19 te beantwoorden. Wanneer er vragen voorkomen in de COVID-19 barometer zoeken ze een antwoord hierop in wetenschappelijke lectuur of bij de overheidsrichtlijnen. Deze plaatst Domus Medica consequent op de website bij de FAQ's. Bij een wetenschappelijke vraag of wanneer u op zoek bent naar praktische richtlijn, twijfel dan ook niet om contact op te nemen via corona@domusmedica.be.

Ook VIVEL onderhoudt een FAQ waarin alle vragen behandeld worden. Deze wordt dagelijks aangevuld met de meest recente informatie en problemen die ontdekt worden uit deze vragenlijsten.

Beschikbaarheid beschermingsmateriaal

De rapporten met de individuele beschikbaarheid aan medisch materiaal van de praktijken, CRA's en triageposten worden dagelijks doorgestuurd naar de kringbestuurders en vanaf 2 april tweemaal per week naar de eerstelijnszonecoördinatoren.

Er werd afgesproken op federaal niveau dat **de "COVID19 barometer eerste lijn" het kanaal is via dewelke de eerstelijnsactoren hun noden moeten doorgeven.** Daartoe worden vanaf 6 april de beschermingsitems die bevraagd worden, gekwantificeerd in de barometer (men moet voortaan aangeven bij groot te kort hoeveel men denkt nodig te hebben voor de komende 30 dagen). Op die manier worden de noden voor de eerste lijn kwantitatief in kaart gebracht en doorgegeven naar de verschillende bevoegde instanties.

Het doorgeven van de noden aan beschermend materiaal, houdt geenszins in dat de overheid hiervoor zal instaan. Wel is het voor de overheid belangrijk om op deze manier vinger aan de pols te houden van de noden zodat zij de industrie correct kan informeren en zo nodig aanzetten tot verhoogde productie of invoer naar België.

Partners barometer

De COVID-19 eerste lijn barometer voor huisartsen (praktijken, CRA's en triageposten) is een samenwerking tussen de academische centra huisartsgeneeskunde, Sciensano, Domus Medica, Société Scientifique de Médecine Générale (SSMG), le Collège de Médecine Générale Francophone de Belgique en het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn (VIVEL). Ze werken hiervoor samen met de diensten van de Vlaamse en Federale overheid en enkele start-ups: Doclr, Vioras, Uncapped, Dataminded, Prato ea.